

Szerkesztőség
 Arad, Assev-palota.
Kiadóhivatal:
 Balv. Regele Ferdinand 22.
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat)
Sürgönycim: Kozlöny, Arad,
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.
 Egyes szám ára 2 lól, vasárnap
 3 lól. Buzsácsiiban 50 banival
 több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egész évre ... 480 Lel.
 Fél évre ... 240 Lel.
 Negyed évre ... 120 Lel.
 Havonta ... 40 Lel.
 Hirdetések díjazás szerint
 Megjelenik naponta reggel.

Felolvas szerkesztő:
 Károly József.

I. Stinnes Hugó ...

Németországban valamikor a Rex Imperator keresztje neve elé a római számjegyet, ma már komoly német lapok úgy írják Stinnesről, mintha koronázatlan fejedelem, császár vagy király lenne. Ez a rövid, kétféle szó valahányszor fontos politikai eseményekről van szó Németországban, mindig felszínre kerül. Mikor a Stresemann-kormány kritikus helyzetbe került, Stinnes tárgyalásokat kezdett a német nemzeti agrárpárt vezérével. Senki sem volt a kezdeményezője annak az intrikának, amely majdnem Stresemann bukására vezetett. Néhány nappal később minden lap közölte azt a hírt, hogy Degoutte tábornok három óra hosszat tárgyalt a Ruhr-vidék ügyében Stinnesel, ami azt jelenti, hogy a francia megszálló csapatok legfőbb parancsnoka, nem a kormány képviselőjéhez, sem pedig a szakszervezetek vezetőjéhez fordult a munka újrafelvételé ügyében. Joggal felmerülhet az a kérdés, honnan szerezte őt a befolyását ez az ember?

Stinnes tudvalevően a háború folyamán lett Németország leggazdagabb embere. Vagyonaik felbecsülése szinte lehetetlennek látszik. Mindenki tudja, hogy lehetetlen vagyonát szervező zsenialitásának köszönheti. A német vas-munkások szövetsége nem rég röpíratot adott ki, amelyben közölte, hogy Stinnes 360 ipari vállalat fő-résztvényese. Ezek a vállalatok nagyvonalúan országban és a világ mind a négy földrészén vannak.

Stinnes számára a politika csak eszköz a cél érdekében. A háborúban annexionista volt és pedig nem sovinizmusból, sem militarista szempontból, hanem azért, hogy Németország ipari uralmát biztosítsa egész Európa fölött. Az összeomlás után azonnal alkalmazkodott az új helyzethez és megalkototta a „munkaközösséget”, amelyből mondhatatlanul nagy hasznot húzott. Szíve mélyén monarchista, új gőzhajtó Tirpitz, Hindenburg és Ludendorff neveire keresztelte el. Monarchista mivolta nem hátráltatja azonban abban, hogy a köztársaságot is pártfogolja, ha ezáltal profitot tud magának biztosítani.

Nagy ügyességgel kezdte meg ez az ember majdnem páratlanul nagy sajtóhadjáratát, amennyiben minden számottevő lapot megvásárolt. Stinnes Hugó, ma a német birodalom leghatalmasabb faktora, aki minden és mindenki fölé emelkedett. Német ember ma rettenéssel vegyes tüszellett elüli ki a nevével.

Mit tárgyalt Poincaré a német követtel?

(Élelmiszerzavargások és fosztogatások Berlinben. — Stresemann szerint Németországot összeomlás fenyegeti. — Poincaré ragaszkodik álláspontjához.)

(A Közlöny távirati tudósítása) Poincaré mégis fogadta a párisi német ügyvivőt, akit kormánya azzal küldött a francia miniszterelnökhöz, hogy próbálja közvetlen tárgyalásra bírni őt. A tárgyalásról hivatalos kommuniké nem jelent meg, de annyit tudnak, hogy Poincaré nem változtatja meg fellegységét. Közben Berlinben fényes nappal fosztogatnak, a harcias Hitler pedig háborúra uszít. Működés 24 óra eseménye. — Legújabb távirataink a következők:

Hitler fegyverrel akar Franciaország ellen vonulni.

Münchenből táviratozzák: Hitler szélső jobboldali vezér egy lap tudósítójának kijelentette, hogy a ruhrvidéki passzív ellenállás megszüntetése a legnagyobb véték a német nemzet ellen. Hangoztatta, hogy Bajország majd megszervezi az ellenállást. Ő a maga részéről guerrilla harcot kezd szervezeteivel, hogy felbontsja Franciaországot. A nacionalisták a legrovidebb idő alatt megszervezzék hadseregüket, amely Franciaország ellen vonul. Kijelentette, hogy fegyverük és ágyújuk van bőven. Stresemannról azt mondotta, hogy az utolsó három nap alatt elhárította játékaikat. A bajor nemzetiek ezenkívül fegyverrel fogják megtámadni Szászországot és Thüringiát, a melyeknek kormányaiban kommunisták is vannak és így szovjetnek számítanak. Három héten belül meg fogják tenni a döntő lépést.

Londonból jelentik: A Daily News szerint Stresemann német kancellár kijelentette, hogy a jelenlegi helyzet teljesen bizonytalan és Németországot végső összeomlás sal fenyegeti. Németországban minden bizalom eltűnt a Népszövetség iránt, mert sem a jóvátételt, sem a Ruhr konfliktust nem iktatta tárgyalásai sorába, a felszólalásai problémát pedig igazságtalannul oldotta meg.

Poincaré fogadta a német követet.

Párisból táviratozzák: Poincaré miniszterelnök ma több órán át tartó kihallgatáson fogadta Hösch párisi német ügyvivőt. A kihallgatás után Poincaré a sajtótól minden felvilágosítást megtagadott és rendkívül idegesnek látszott. A külügyminisztérium sem adott ki hivatalos közleményt a folyót tárgyalásokról. Kiszivárgott hírek szerint Hösch német ügyvivő arról akarta meggyőzni Poincarét, hogy a kormányok közvetlenül tárgyalásának lenne csak célravezető eredménye. Poincaré ezzel szemben azt hangoztatta, hogy amíg a Ruhrvidéken nem kezdik meg a munkát és a természetben való jóvátételi fizetéseket, addig erről szó sem lehet. A tárgyalások vé-

gén Hösch írásban nyújtotta át a szénadó megszüntetéséről és a ruhrvidéki német tisztviselők utasításáról szóló memorandumot, a mellyel az illetékes szakszervezetek foglalkozni.

Párisból táviratozzák: Ugy hírlik, hogy amíg Hösch párisi német ügyvivő Poincarénál járt, addig Brüsszelben Ysper belga külügyminiszter fogadta a brüsszei német ügyvivőt és fél óra hosszat tárgyalást folytattak. Utána Ysper a királyhoz ment, akinek az elnöklésével minisztertanács volt.

Stinnes fenyegetőzik.

Düsseldorfból táviratozzák: Stinnes Hugó a francia bányászgatónak a német nagyiparosok nevében kijelentette, hogy nem hajlandó jóvátételre szemet fnyen szállításáig mindaddig, amíg a német birodalmi kormány kötelezettségét nem vállal velük szemben, hogy a leszállított szemet megfizeti.

Düsseldorfból táviratozzák: Stinnes Hugó a ruhrvidéki nagyiparosok közül a legjobban megbizásból tárgyalt Degoutte parancsnokló francia tábornokkal.

Éhségzavargások Berlinben.

Berlinből táviratozzák: Városunk nagy éhségzavargások voltak a mai napon ismét. A főváros északi részében több péküzletet megrohantak és kifosztottak. Az üzletekben levő kenyér és süteménykészletet kifosztották az utcára és felosztották az üzletek előtt felgyülekezett tömeg között. Több pék, hogy üzletének berendezését megmentse a rombolástól és védekezék a támadás ellen, önként ingyen mindent odaadott az éhes tömegnek.

Gelsenkirchenben egy gyártelepen a munkások feleségei erőszakkal betörték az igazgatóság épületébe, ahol elkeveredésben mindent összetörték. A feleségek férjeik számára nagyobb bért követeltek és azt kívánták, hogy előlegeket folyósítsanak élelmiszerbeszerzésekre. A gelsenkircheni zavargások során egy ízben kénytelen volt a rendőrség fegyverét használni. Több munkás súlyosan megsebesült.

Berlinből táviratozzák: A főszén választmány alakult meg azzal a céllal, hogy a nagy mérsékben levő szegényebb népet élélmézzé. A gyűlés eddigi eredménye 150 millió márka.

Apponyi és Lloyd George
 (A magyar államférfi ünneplése Amerikában.)

Newyorkból jelentik: Gróf Apponyi Albert ma megérkezett Chicagóba, ahol a hatalmas közönség sorában jelen volt Lloyd George angol miniszterelnök is. A közönség, amely nemcsak magyarokból, hanem az Északamerikában lakó nemzetek mindegyikéből állott óriási óvációban részesítette a magyar politikusok kitűnő nesztorát. Az ünnepi szónok, mint Európa egyik legnagyobb államférfia ünneplte Apponyi Albertet.

Ludendorff színt vallott Hitler mellett.

(A generális nyilatkozott egy amerikai lapnak.)

Berlinből jelentik: Ludendorff generális, aki tudvalevően legújabbban a bajor reakció vezére és aki a kámpós keresztet viselőleg Berlin ellen akarja vezetni, egy amerikai lap munkatársai előtt a következő kijelentéseket tette:

— Ön arra kíváncsi, hogy milyen álláspontot foglalok el Németország jelenlegi belső ügyeiben? Apró részletekre nem terjeszkedem ki, ezuttal főképpen csak azt jelenthetem ki, hogy német vagyok. Mindenki, akinek szívében fekszik hazátának és a népének sorsa, aki szabadságot akar, aki hiva a szociális, erkölcsi és gazdasági ideálnak, az tekintet nélkül arra, hogy kicsoda és micsoda, mindenkör számít rám. A célok köztizésében, valamint a politikai és gazdasági újépítés tekintetében teljesen egyetértek Hitler és harcstársai fellegőségével.

Vasárnap részt vettem az oberlandi szoborleplezésen és kijelenthetem, hogy a világnak fogalma sincs arról, hogy mennyi energia, mennyi öntudat, mennyi komoly szabadság és újépítés vágy van a németek harcosszövetségében, amelynek tagjait erre minél inkább reakciósoknak nevezik. A világ megszokta azt, hogy család mellékes dolgokra fordítja figyelmét és mindössze két csoportba osztja a politikát: jobb és baloldali.

csoportha, ami szerintem el-
vult nézet. Nincs okom kételked-
ni abban, hogy a német nép rövid
idő alatt talpra fogja állítani Né-

metországot, a részletekre azon-
ban nem szabad tekintettel lenni,
a részletekről majd csak a meg-
nyert csata után lehet beszélni.

Magyar világ Braziliában.

(Levél Sao-Pauloból a Közlönynek. :-: A kivándorlási ügy-
nökök délibábos csábításai. :-: Szervezkednek a délame-
rikai magyarok. :-: Hír aradiakról.)

(Saját tudósítónktól.) Néhány
hónappal ezelőtt nagy port vert
föl az a kivándorlási akció, ame-
lyet Herberger Gyula dévai lakos
indított meg brazíliai telepítések
és földosztások meséjével. A szü-
kös anyagi körülmények között
élő emberek ezrei ültek fel Herber-
ger meséinek és örömmel fizettek
neki 1000—1500 leies összegeket
előleges költségek fejében. Herber-
ger közköltésen kintjárt Braziliá-
ban és amikor hazajött propagan-
dát indított a Braziliába való ki-
vándorlás érdekében. Ingyen ki-
szállítást, nagyszerű brazíliai ke-
reseti viszonyokat és ingyen föld-
területeket ígért. A csábító igére-
telnek megvolt a hatásuk és a
propaganda megindítása után né-
hány nappal már el is indult az
első emberszállítmány. Brazília
egy hónapos hajótávolságban van
tőlünk és így több mint két hónap
telt el, amíg megérkezett az első
brazíliai levél. A Közlöny le is kö-
zölte annak idején ezt a levelet, a
melynek legenyhébb Herbergerre
vonatkozó kijelentése az volt,
hogy a levélíró, ha még egyszer
vissza tudna jutni ide, ott szurná
le ahol találná.

Birtok a holdban.

Az elkészedett ember beszá-

mult részletesen arról, hogy in-
gyen birtokot Braziliában is csak
a holdban levő területekből utal-
nak ki, a kereseti lehetőségek a
sok tekintetben még primitív bra-
zíliai viszonyok között nem job-
bak, de a legtöbb esetben rosszab-
bak, mint nálunk. A munka azon-
ban, főleg a földművelő munka
annyira nehéz különösen az ottani
klímához még hozzá nem szokott
most bevándoroltak, hogy sok
esetben megtetegszük, akárhányszor
el is pusztul. Braziliának ha-
tamas, még megműveletlen és em-
bernemlakta területei vannak, de
ezeken a részeken annyira vad vi-
szonyok uralkodnak, hogy hosz-
szu évtizedek megfeszített mun-
kája kell ahhoz, hogy ott elfogad-
ható állapotokat és jó kereseti vi-
szonyokat teremtsenek. Az ország
belseje felé vasut alig vezet és az
egzotikus betegségek egész serege
pusztítja a bennszülött lakosságot
is. Munkát csak a már létező tele-
peken lehet kapni, de azokon is
annyira silány a javadalmazás,
hogy a megélhetéshez is alig elég.

Herberger Gyula Fillinger Sao
Paulo-i magyar konzul egy irását
magyarázta félre és szerinte ez az
írás volt a bizonyosága annak hogy
Braziliába érdemes és jó kivándo-

rolni. Fillinger irt a Közlönynek és
megállapította, hogy Herberger
csak felülteti a hozzáfordulókat
és a brazíliai kivándorlás számára
csak üzlet, mert a beinkasszált
ezer-ezerötszáz leleket magáncél-
jaira használja fel.

Aradi család Braziliában.

Két hónappal ezelőtt indult el
egy aradi magyar család a brazi-
liai Sao-Pauloba, ahol Fillinger
Vilmos konzul várt rájuk, mert a
kivándorló aradi Friedmann csa-
ládhoz rokon kötelezettségek fűzik. A
Friedmann család egyik tagja
most levelet irt a Közlönynek, a
melyben a fenti módon válaszolja a
délamerikai magyarság helyzetét.
Vannak már magyarok odakinn, a
kik ügyességük, törhetetlen szor-
galmuk és szerencsésük folytán
elhelyezkedtek. A levélhez egy
négy oldalas nagy formában meg-
jelenő magyar újság is volt csa-
tolva, a Sao Paulóban megindított
„Dél-Amerikai Magyar Újság” I.
évfolyamának 1. száma. Szeptem-
ber 15-én jelent meg az első és
most még egyetlen délamerikai
magyar lap, amely már azt igaz-
olja, hogy messzeszakadt vé-
reinknek kulturszükségei van-
nak, lapot tudnak fentartani és ta-
lán ők fogják megteremteni azo-
kat a viszonyokat, amelyek között
a most még odakinn nyomorgó,
Herbergert átkozó magyarok is jó
emberi körülmények közé juthat-
nak. A hozzákiutott magyar új-
ság érdekessége, hogy harmadik
oldalán gyakorlatokat közöl a
„portugál nyelvnek magánaton va-
ló elsajátítására”. A portugál

nyelv tudvalevőleg Brazília több-
ségének anyanyelve. A hirdetési
oldalán magyar vendéglőt hirdet-
nek magyar zenével és magyar
konyhával, magyar fogorvos, ma-
gyar borbély, magyar fényképész,
magyar ívegtechnikai intézet, ma-
gyar órás, magyar sörraktáros,
magyar szobafestő, magyar masa-
mód ajánlják magukat a magya-
rok figyelmébe. A brazíliai magyar
kör összejövetelekről értesíti tag-
jait, szóval megkezdődött Dél-
Amerikában a magyar élet.

Magyar szervezkedés.

Érdekes a délamerikai újság
közleménye, amelyben egy a Her-
berger által kijuttatott tömeg meg-
szervekedéséről számol be. A ke-
serűen csalódott és szűkös viszo-
nyok között élő emberek egyesüle-
tet alakítottak, amelynek anyagi
és erkölcsi támogatásuk lesz a fel-
adata. A közlemény Herbergerre
is vonatkozó része a következő:

„A Rua Santa Ephigenie szűk
járdáján révedező léptekkel egy-
egy kis csoportot látok, öreg csiz-
más magyarokat, majd betérve a
Budapest nevet viselő vendéglő-
be, elszórt munkásokat látok, akik
eljöttek, hogy megalapítsanak egy
magyar egyesületet. — Ők érzik
szükségét ennek legjobban. Ők
már tudják és ismerik a fáradt ha-
jótöröttek kezdő életét, mert már
átélték mindazt, amit egy kevés
jóakarattal és egy kis erkölcsi tá-
mogatás árán nem kellett volna
átélniök. Ők már túl vannak a
kezdeten, már eladták könnyel az
tatott párnájukat, amelyre annyi
csábos álomot és a szebb jövő remé-

Budapest tőzsdeváros.

(Budapesti levelezőnkől.) Haj-
nali három óra. A város alszik és
alszik az óriási tér is, amelynek
sötétjében a Végék szobrai szuny-
nyadnak. Csak egy rendkívül
nagy méretű palota él, sötét körvona-
laival fölmagasodva az éjszakába.
Ezer ablakból szórja világosságát
és a kései járókelő látja, hogy mi-
lyen izgatott hemzsegés folyhat
odabent a hatalmas területeken.
Amikor reggelre kelve kivilágoso-
dik, megtudjuk, hogy ez az éjszaka
is élő titozatos épület, a tőz-
sde sárga, terméskő palotája, az az
intézmény, a melyen keresztül
egész Budapest harcol a pénzért.
A tőzsde ma a legfontosabb vala-
mi az egész szerencsétlen Magyar
ország fővárosában. A jelentősége
elnyom mindent. Nem számít mel-
lette a kormány, az államfő, az
egyházak élete, semmi a termés-
és egészen jelentéktelen dolog a
munka. Milliók, mit milliók? mil-
liárdok forognak meg itten. Ez a
csunya stílustalan, félig görög, fé-
lig indiai és egészében modern épü-
let okádja magából a pénzt, ami
kenyérre kell és ami prembundára
kell az ágensek szeretőinek.

Most mindenkinek vannak pa-

pirjai és a hivatalnokok, az újság-
írók, a munkások, még a cselédek
is a részvények áremelkedéséből
élnek. Már abból éltek, mert ez-
idő szerint egy kis baj van. Néhány
hete kínos és makacs betegség van
a tőzsdén. A papírok állnak, vagy
esnek. A magyar koronának most
sok ellenesége van a magyar fővá-
rosban. Ha lehetne, ezek az embe-
rek lenyomnák a víz alá, szárnyát
szegnék, hogy zuhanjon le a pok-
lok mélységes fenekére, amíg tra-
gikus bukásán kövérré kereshetik
magukat azon a helyen, amelyet a
törvény véd és amit valahogy
mégis csak meg kellene rendszá-
bályozni.

A tavaszi nagy konjunktúra ide-
jén mérhetetlen vagyonok szület-
tek Budapesten. Olyan emberek-
nek vannak autombijuk, akiket
régén gyanus szemmel néztek
még a Terézvárosi kávéházak pin-
cérjei. Ujra kérdezzük: De hát
honnan? Hát kítől? Miből gazda-
godott meg a társadalomnak ez a
legzüllöttebb rétege éppen ma, a
mikor az ország igazán nem gya-
rapodott anyagiakban? És izgatot-
tan várjuk, hogy meddig fog még
tartani? Mikor következik el az
óriási összeomlás, amikor ezek a
vagyonok seromnyé válnak és el-

vesznek a kősztpénzre kiadott tő-
kéik és kiszállnak gépkocsijaikból
a fezőrök, hogy megteljen velük
minden börtön és a dologtalanok
démoni farsangjára elkövetkezzen
a munka bőjtje. Sok jel van rá,
hogy ez az idő már nincs messze.
A játék már olyan általánossá
vált, a részvény-infláció már oly
méretű, hogy össze kell dőnie
mindennek. Elég borzasztó do-
log, hogy ez debacle egyiptomi
csapás lesz majd egész Budapest-
nek. Nemesak a hivatalos tőzsdé-
sek és a notorius játékosok fognak
tönkremenni benne, hanem azok a
szerencsétlen kásemberék is, akik
azért játszanak csak, hogy a va-
gyonukat konzerválják. De akár-
hogy is lesz, kívánatos, bár már
jönne az az idő, ami véget vet en-
nek az egészségtelen állapotnak,
mert inkább változzon vissza Bu-
dapest ódon és szegény várossá,
mint hogy ezen az uton valami
olyan nemzetközi metropolis le-
gyen belőle, amelyik Eldorádója
minden kalandornak.

A természetszerűen fenyegető
veszedelmeken kívül azonban még
belső okok miatt is romlik a tőz-
sdei közbiztonság. A fokozott for-
galom lebonyolítására egyre több
és több embert kell ennek az intéz-

ménynek igénybevennie. A bank-
bizományosok száma nő. És akár-
mit is csinál a jóhiszemű vezető-
ség, nem tudja hemmetikusan he-
zárni a gyanus elemek ostroma
elől a tőzsde kapuját, akik nem
akarnak ott egyebet, mint pénzt
keresni minden módon, akár a tör-
vények ellenére is.

A tőzsdei játék már annyira
megfertőzte az országot, hogy
amint Móricz Zsigmond megfigyel-
te, még a falusi nép is spekulál. A
nagy magyar író fedezte fel a
nyilvánosság számára, hogy a
hortobágyi és bugaci puszták kék
inges csikósai is részvényeket vá-
sárolnak. Ő jegyezte fel azt a hal-
hatatlan adatot, hogy egy debre-
cenvidéki kondás haltenyésző
részvényekbe fektette a pénzecs-
kéjét. Budapesten még a gyerekek
is játszanak. Nem tudjuk, hogy
sírjunk, vagy nevéssünk rajta, de
az az új nemzedék, amely most nő
és fejlődik a magyar főváros isko-
láiban, legkedvesebb játékának a
tőzsdézést választotta. A gyere-
kek papírjai a pincérek számolócé-
dulái. Mindegyik cédulának más-
más értéke van aszerint, hogy mi-
lyen cég nyomtatta rá a reklám-
ját. A legnehezebb papír a „Ganz-
Danubius” ezek közül a gyerekek

nyét varázsolták Herberger és társai. Ők már tudják, hogy mi a „fazenda” és a „bicha”. Ők egyedül, a saját erejükön keresztül helyezkedtek el valahogy és becsületes munkájuk árán kívánják élni ez új hazájukban, hogy a társadalomnak hasznos tagjai legyenek. Eljöttek, mert érezték, hogy érdekeik kívánják azt, hogy minél előbb megalakuljon az a magyar egyesület, amely hivatva lesz arra, hogy ha kell úgy anyagi áldozatok árán is segítséget nyújtson érkező embertársainknak.”

Volt aradi színész becsületsértési pere.

(Szántó Jenő és Virányi Jenő temesvári afféja.)

(Saját tudósítónktól.) Feltűnést keltő botrány történt még július hó folyamán a temesvár-gyárvárosi sörgyár kerthelyiségében. Szántó Jenő, az aradi színtársulat volt tagja, aki jelenleg a marosvásárhelyi színháznál működik, tentleg inzultálta Virányi Jenőt, az ismert zeneszerzőt és karnagyot, valamint ennek feleségét. A magáról megfélemlített színész az idősebb uriembert oly váratlanul és oly erővel ütötte arcul, hogy az elszedült és a földre zuhant.

Szántó Jenő Sárvay Nusi védelmében követte el, akit Virányinéval — állítólag — összeszólalkozott. Sárvay Nusi kétségbe vonta, hogy Virányiné hitese társa Virányinak s ezt a sértést természetesen kikérte magának. Virányi Jenő maga egyáltalán nem volt jelen a hölgyek szópárbajánál s különben sem avatkozott bele az ügybe és így annál érthetlenebb Szántó durva fellépése.

Ez ügyben pénteken délelőtt

részvények közül a Zwack-alkör-gyár reklámja, az még tréfából is megér darabonként vagy 500 koronát.

Hogy ne mondjunk egyebet annak a jellemzésére, mennyire megnőtt a tőzsde jelentősége, megírjuk, hogy az elseje nem fontos fizetési dátum többé Budapesten. A magánosok, sőt még a közintézmények is aszerint határozzák meg a fizetések idejét, hogy mikor van a tőzsdén kassza-nap. Az utaságok szövegrészenek majdnem a harmadrészt töltik ki tőzsdet jelentések, sőt már napilapja is van ennek az intézménynek: a „Tőzsdet Hírlap”, amely délelőtt jelenik meg és amely példányszámra már is vetekedik „Az Est”-tel.

Természetes dolog, hogy a hausse, vagy a baisse azonnal meglátszik az egész városban. Ha szilárd a tőzsde, telik vannak a színházak, a mulatóhelyek, a barok, az éttermek és nem drága százezer sem a belvárosi kereskedésekben egy közepes biberbundáért. Ha gyöngye, ást az áreségtől minden lokál, savanyu arcu néznek egymásra, az emberek és gyászol Pest, mintha hossznap volna.

lesz tárgyalás a temesvári járásbírószágon dr. Pála Kálmán járás-

Népszövetségi ellenőrző bizottság Budapestben.

(Tanulmányozzák a magyar pénzügyi viszonyokat.)

Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság egyhangulag hozzájárult a magyar kölcsön megadásához.

Budapestről táviratozzák: A kormányhoz közelálló körök a Magyar Hírlap tudósítóját úgy informálták, hogy a jóvátételi bizottság tegnapi ülésén a magyar kölcsön ügyében hozott kedvező határozat teljesen megfelel a Bethlen miniszterelnök által Genfben folytatott tárgyalásokon a kölcsönügyre vonatkozólag kiala-

biró előtt, amelyet széles körökben nagy érdeklődéssel várnak.

kult program tervezetének. A tegnapi hozott határozat a kölcsönügy második etapjának tekinthető. A határozatból kitűnik az, hogy a jóvátételi bizottság a Népszövetséggel karöltve kíván eljárni és közreműködni a reorganizációjában. A következő momentum a népszövetségi titkárság által delegált bizottság Budapestre utazása lesz, amelynek az a feladata, hogy a helyszínen tanulmányozza a magyarországi pénzügyi viszonyokat.

Elfogtak Aradon

egy temesvári veszedelmes rablót.

(Izgalmas hajszá utcaikon keresztül. — A bilincsekbe vert elegáns gonosztevő.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi első kerületi államrendőrség Acsev. palotájában levő helyiségében egy elegáns fiatal ember ült ma este, kezén és lábán bilincsekbe verve. A fiatal ember szégyenkezve prémes bundájába bujtatta fejét és a feltett kérdésekre röviden válaszolt, s bevallotta, a reárártott bűncselekményeket. Az elfogott elegáns fiatal ember egy nagy szabású zsebmetsző társaságnak egyik tagja, akit izgalmas körülmények között tartóztatott le az első kerületi rendőrség. A letartóztatás előzményeiről a következőket jelenti a Közlöny munkatársa:

Ezelőtt egy hónappal Kirschner Antal sárfalvai lakos Temesvárra utazott, hogy ott dollárokat vásároljon. Kirschner Antalnak már zsebében volt az Amerikába szóló utlevele és családjával együtt akart kivándorolni. Kibátja gomblyukába tűzve egy kis jeleny igazolta, hogy az amerikai kivándorlók csoportjába tartozik. A Lloyd soron sétálva megszólította egy elegáns fiatal ember.

— Ugyebár Ön Amerikába akar utazni? Szívesen szolgálok felvilágosításokkal!

A bizalmat gerjesztő külsejű férfi megnyerte Kirschner Antal tetszését és elmondotta neki, hogy dollárokat jött Temesvárra vásárolni. A fiatal ember kijelentette, hogy nagy szerencséje van, mert ő dollárokat akar eladni, de dollárjai egy barátjánál vannak. Ahogyan mentek egy néhány lépést, szembejött velük a barát. Közrefogták Kirschner Antalt és megkezdették a dollárra való alkudozást. Kirschner kivette pénztárcáját és megmutatta, hogy abban 112 dollár már van és azonnal 32.000 lejt. Az elegáns ifjú kivette Kirschner kezéből a tárcát, mert nagyon érdekesnek találta a reárártott monogramot. Közben a másik előadásokat tartott az amerikai viszonyokról. A tárcát hamarosan visszaadta a fiatal ember, Kirschner át akarta neki a 32.000 lejt adni, hogy dollárokat adjon érte, azonban az elegáns ifjú egy hatalmas mellbevágással egy hirdetőszalaghoz lökte a megrémült embert, azután mind a ketten elszaladtak. Kirschner Antal gyanút fogva kivette zsebéből a visszaadott tárcát és rémülten látta, hogy abban pénz-

helyett darabokra szeletelt újságpapírok vannak.

A kirabolt ember azonnal jelentést tett a temesvári rendőrségnek, ahol megindították a nyomozást, amely eredménytelen maradt. Kirschner rokonait kereste fel, hogy adják össze a pénzt, a mellyel Amerikába akar menni és így az ismét megszerzett összeggel ma este akart Nagyváradra egy Amerikába induló transzporttal Hamburg felé utazni. Ma reggel Aradra érkezett, hogy az itt lakó rokonaitól elbucszon. A minorita templom előtt sétált, a mikor szembejött vele egy elegáns prémskabátos fiatal ember, akiben ráismert kifosztójára. A fiatal ember mellett a társát is megismerte. Azonnal szólott egy közelben posztoló rendőrnek, aki sietett, hogy a két szélhámost letartóztassa. Azok azonban neszét vették a veszedelemnek és gyors iramban futni kezdtek a városháza felé. Ott befordultak Str. Floria (Széchenyi-utcába), majd a George Pona (Ferdinánd-utca) keresztül a Mihai Viteazul (Ferenc-térre) szaladtak. A rendőr akkor már több társával lélekszakadva követte őket. A két szélhámos herohant a Ferenc-téren levő élelmiszerhódban levő italméresi helyiségbe és ott detektíveknek adták ki magukat és kérték az italméresi igazolványt. De hamarosan el akartak illanni és a másik kijárat felé tartottak. Akkorára megérkeztek a rendőrök, akik néhéz küzdelem árán elfogták őket.

A két szélhámost az első kerületi rendőrségre kísérték és amikor felértek az első emeleti helyiség aljára elé, azok hirtelen megfordultak, keresztülvetették magukat a lépcsőház karfáján és az egyik a városháza felőli kijáraton, a másik az Acsev. palota udvarán elmenekült. Ujabb hajszá keletkezett, de csak egyiket, az elegáns prémskabátos szélhámost sikerült elfogni, a másiknak nyoma veszett. Az elfogott embert most már fokozott őrizetben kísérték fel a rendőrségre, ahol igazoltatása alatt kiderült, hogy Tudost Miklósnak hívják és valamikor régen hentessegéd volt, de felhagyott ezzel a nem elegáns mesterséggel és helyette a szélhámoskodás és rablás könnyebb mesterségeit folytatta. Tudost

Miklós bevallotta bűnét, a rendőrség most abban az irányban nyomoz, hol követett még el szélhámosságokat. Kirschner Antal ellopott vagyonát természetesen már nem találták nála. Kirschner különben a jegyzőkönyv lediktálása után ma este Nagyváradra utazott és Hamburgon keresztül folytatja útját Amerikába. A rendőrségnek hátrahagyta címét, hogy ha esetleg sikerülne megtalálni az ellopott összeget, juttassák el hozzá Amerikába.

A legnagyobb kőműves

(Mussolini nem szégyenli régi mesterségét.)

Milanóból táviratozzák: A fascista szervezet nagy palotát emel Milanóban, amelynek az az érdekessége, hogy a szokásos diszalapkö letétel helyett Mussolini miniszterelnök a fascistaszervezet megalapítója és vezére maga építi meg az alapkö gúláját. Mussolini valamikor, mielőtt szociálistá agitátor és újságíró lett volna, egyszerű kőműves volt. A szociálistából lett azután szélső jobboldali politikus, aki most be akarja bizonyítani, hogy nem szégyenli régi mesterségét: a kőműveséget és maga építi meg a kőműves alapkögúlát.

Póruhárt gyepmester.

(Az elfogott kutya bosszúja.)

(Saját tudósítónktól.) Arad város orvosi hivatalához ma délelőtt beállított Házli József főgyepmester. Balkarját felkötve viselte mint egy rokkant bős és kézfája bevolt bugyolálva orvosi kötszerekkel. Épségben lévő jobbkezében egy újságpapírra göngyölt csomagot tartott, amelyet fájdalommal sőt hájtással nyugtatót át dr. Cucu Vazul városi főorvosnak. A csomagban egy szépen kifejlődött mutató ujj volt. A főgyepmester keszerveket nyögve beszélt el baját. — Tegnap, amikor a pecérek portyázó körutjukról hazatértek, a kocsiából szokás szerint kiemelték az elfogott kóbor ebeket. Minden szépen rendben ment, amög egy mérges kis drótszörül foxira került a sor. A foxi, ugyilátszik nagyon jól érezhette magát a kocsiában, mert sem jó sem rossz szóra nem akart hallgatni. A pecérek egy órai nehéz küzdelem után sem tudták kivenni a kocsiából az indolens kutyát. Erre Házli József mint elismert kutyapszichológus a pecérek segítségére sietett, hogy a már oly sokszor bevált módszerével ki csalja a kutyát a kocsiából. A foxi azonban ugyilátszik nem volt tájékozva a főgyepmester módszere felől, mert olyan vehemenciával kapott a főgyepmester keze után, hogy szájában maradt a mutatóujja. A főorvos megvizsgálta a megcsontított embert, de segitend nem tud rajta.

A főgyepmester ezennel kénytelen lesz középső ujjával mutatni a lebunkozandó pajzán ebekre, amelyeknek irtásához most, érthető okból, fokozott energiával kezd hozzá.

A varsói robbanás.

(A vizsgálat eredménye. — Nagymennyiségű hadianyag kommunis ták kezében.)

Varsóból táviratozzák: Az itteni löporraktár robbanásának összesen 28 halottat, 48 súlyos sebesültet és 110 könnyű sebesültet állapítottak meg. A nyomozás folyamán kezdetben azt hitték, hogy kommunista bűncselekményről van szó, a jelek azonban azt mutatják, hogy közönséges bűncselekmény műve a robbanás. A citadella parancsnokát és helyettesét letartóztatták. A kár több millióra rug.

A citadella felrobbanása ügyében a rendőrség Varsóban, Krakóban, Lembergben és Posenben több kommunista lakásán házkutatást tartott. A házkutatások alkalmával a hatóságok nagy mennyiségű hadianyagot foglaltak le. A rendőrség több kommunistát letartóztattott.

Sport.

A magyarországi munkáscsapatok játszhatnak Erdélyben.

(Kolozsvárra jön a budapesti Vasas-csapat.)

Budapestről táviratozzák: Ismeretes az a bonvadalom, amelyet a budapesti VAC. erdélyi túrája okozott. A kitünő magyar csapat csak Nagyváradig tudott eljutni, mert itt a hatóságok betiltották Kolozsvárra kitért mecsceit. Azóta teljesen szünetelt az érintkezés a magyar és az erdélyi csapatok között. A munkásszövetségek nem nyugodtak bele ebbe a helyzetbe, hanem mozgalmat indítottak a magyarországi munkáscsapatokkal való mérkőzések érdekében. Tegnap aztán döntő fordulat történt ebben az ügyben. A Bucurestiben székelő FSSZ. (Románia sportszövetsége) tegnapi tanácsülésében elhatározta, hogy a fennhatósága alatt álló egyesületeknek megengedi a magyarországi munkáscsapatokkal való játékokat.

A határozat értelmében a munkás sportegyesületek csapatai akadálytalanul léphetik át a román határt. A Kolozsvár Victoria Sport Egyesület azonnal élt az engedelmével és meghívta a budapesti I. osztályban szereplő Vasas csapatot. A meccs terminusát később fogják megállapítani.

A Czája testvérek birkóznai akarnak az európai bajnokokkal. Budapestről táviratozzák: A Czája testvérek ki akarták hívni azokat a bajnokokat, akik a Fővárosi Cirkuszban megnyerték az európai bajnokságot. Azonban furcsa ötletük támadt: a Városi Színházban akarták a mérkőzést megtartani e hét valamelyik délutánján. Először puhatolództak a Városi Színház igazgatóságánál, s mivel elutasító választ kaptak, magánál a fővárosnál már nem is érdeklődtek, hanem a kultuszminiszterium utján próbálták a Városi Színházat megszerezni a maguk céljaira. A magyar főváros vezetőségének az az álláspontja, hogy minden körülmények között meg fogja akadályozni a Városi Színházban a birkózást, mert kulturbotránynak tartanak, hogy a színházban ilyen cirkuszi produkciókat végeznének.

Dr. Vörös István — bécsi bankár

(Egy kiszakított lap a karrierének történetéből.)

Ha valaki megírja majd a huszadik század, de különösen a háborút követő esztendőök gazdasági történetét, az nem hiálád el észrevétel nélkül dr. Vörös István mellett. Dr. Vörös István fia néhai Vörös Henrik szemlaci gazdálkodónak és temesmegyei erdőbirtokosnak, aki a háboru alatt különböző vállalatok révén tekintélyes vagyona tett szert. Vörös István dr. vállalatai közül ismertebbek a „Bistra“ fakitermelő részvénytársaság, amely Temesmegyében van. A lugosi kaptafagyár, továbbá az „Aradi Hitelbank“. Ezeket kívül még több kisebb-nagyobb erdélyi és magyarországi alapításban van érdekeltisége a fiatal vállalkozónak.

Vörös István dr. Budapesten lakik, ahol nagystílusú életet él, művésziesen berendezett lakásáról sokat beszéltek egy időben. De lakása van Temesváron is, ahová gyakran jön le üzleti ügyekben. Ilvenkor mindig felhasználja az alkalmat, hogy Aradra is ellátogasson.

A fiatal vállalkozó, ugylátszik

Különös betörés.

(Lakáskifosztás pénzügyőri felügyelet mellett.)

(Saját tudósítónktól.) Varga Gyula pénzügyigazgatósági tisztviselő a Kálvin János utcai pénzügyőri laktanyában levő lakását az éjszaka folyamán kifosztották. Több, mint 15 ezer lei értékű fémhűtő és ruhaneműt vittek el a betörők. Varga Gyula feljelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást és ma délután a rendőrhatalóság kiszállott a helyszínére. Érdekes, hogy a pénzügyőri laktanyában állandó éjszakai fegyveres ügyeleti szolgálata van és a betörést mégis végre tudták hajtani. Az éjszakai ügyeletes kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy semmi gyanus nesz nem hallott s nem is látott senkit egész éjszaka az épületben, pedig egy percre sem hunyta le a szemét. A különös betörés ügyében a rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

Irodalom, művészet

* **A temesvári színház műsora.** Pénteken: A fenevad vagy a zsvány, (Premier.) Szombaton délután: Bajadér. Este: Kék mazur. Vasárnap délután: Bajadér. Este: Hollandi menyecske. Hétfő: Othello. Fekete Mihállyal a címszerepben.

* **Az aradi színház heti műsora.** Péntek: Nagy művészet. (B. bérlet.) Kezdeté d. u. fél 6 és este 9 órakor. Szombat: Nagy művészet. (C.) Kezdeté d. u. 6 órakor. Vasárnap: Nagy művészet. (Bérletszünet.) Kezdeté d. u. 5 órakor. Hétfő: Nagy művészet. (A.) Kezdeté d. u. 5 órakor.

* **Temesvári színház hírek.** Pénteken még a gyárvárosi Vigadóban tart előadást a temesvári magyar színtársulat. Ez alkalommal premiér lesz, először kerül színre Angelo Cana „Fenevad“ című nagyszerű vígjátéka. — A magyar színház gyárvárosi vendégszereplése után, ha a román társulat szereplése is befejezést nyert, szombaton d. u. Bajadér operett kerül színre Misoga László

színház találja Magyarországot és Románia határait, mert most a modern európai Clondycében, a minden lehetőségek városában: Bécsben tünt fel. Bécsi tudósítónk jelenti, hogy egy bankvállalkozással kapcsolatban emlegetik Vörös dr. nevét Bécs pénzügyi körei. Vörös István dr. egy nagyszabású bank és bizományi irodát alapított Bécsben két társával, akik közül az egyik dr. Bálint József, temesvári ember, a másik pedig Telecskai Löbl Mátyás egy magyarországi fezőr. Bálintról annyit tudunk, hogy a Zoon R. T. nak Románia egyik legnagyobb marhaexportvállalatának vezérigazgatója, Löbl Mátyás budapesti ember, egész sereg vállalat igazgatósági tagja. A céget Scheer és Társai néven jegyezték be. Scheer András, aki nevét adta a céghez, egyik vezető tisztviselője dr. Vörös Istvánnak és unokaöccse Löblnek. A legfiatalabb bécsi vállalkozás üzleteiről még nem tudunk, de az út, amelyen halad, remélhetőleg a Bosenek és a Cyprotok útja...

vendégfelléptével. Szombaton este Misoga Lászlóval a nagyszerű zenéjü, rendkívül mulatságos operett a Kék mazur, vasárnap délután Bajadér Misoga László felléptével, vasárnap este 8 órakor Hollandi menyecske operett kerül színre. Misoga László tehát két nap alatt négyszer játszik a városi színházban. — A jövő hét hétfőjén Shakespearevel kezdik a változatos műsort, amikor is Fekete Mihállyal a címszerepben Othello kerül színre. Desdemonát Fekete Irén, Jágot Sipos Zsigmond játssza. Jegyeket már erre az előadásra is lehet váltani. — A jövő héten szenzációs vendégszereplések és a Marinka a táncosnő operett premierje olyan sikert fog hozni a színháznak, amellyel aztán igazán elérkezünk a téli szezon forró színféi estéihez. — A Marinka a táncosnőben Sárvay Rózsi, Lengyel Irén, Vénusz, Bodor Deésy Szabadjai játsszák a főszerepeket. Vénusz és Bodor felváltva fogják játszani a fő férfi szerepet.

* **Aradi színház hírek.** Csodatévő ember. (Griffith filmbemutató és műsoros előadás a városi színházban.) A világhírű amerikai filmgyár egyik legkiválóbb alkotásával, a Csodatévő ember vetítésével kezd meg működését a színházban a mozi. A nagyszabású film New-York város kínai negyedébe vezet el, ahol a fáradt férfiak sohasem mosolyognak s a párás, ködös tavaszi éjszakában csak könnyelmű asszonykacagás száll. Ebben a környezetben egy semmiféle bünténytől vissza nem riadó könnyelmű társaság működik, amelyik hiszékeny emberek becsapását tűzte ki céljául. Ennek elérésére akariák kihasználni a beteget, nyomorékokat gyógyító Csodatévő embert is. Büns szándékukat azonban megheiusítja az a mély hatás, amit ez a nemes férfi erre a szélhámos társaságra gyakorol. Az események folyamán az a tisztességes, becsületes levegő, amelyben élniök kell, a csodatévő ember nagy és szent hite, öket is átförmálja és viszsztatérnek a becsület útjára. A kép befejezésénél két házasság pecsételi meg a társaság jóutrá térését s va-

lamennyien mint becsületes emberek állják körül a csodatévő aggyastyánt. A rendkívül érdekes képet pénteken kétszer, délután félhat és este kilenc óras kezdettel vetítik s azonkívül még három napon át kerül előadásra. Az amerikai filmslágert műsoros előadás keretében mutatják be rendkívül olcsó helyárak mellett. A műsorban az opera- és operett-együttes legkiválóbbjai vesznek részt. Ezekre az előadásokra a következő helyárak érvényesek: Délután: páholvok 150, páholvülés 20, a többi helyek 15, 10, 6, 4 és 2 lei, este: 200, 150, 30, 20, 15, 10, 6 és 4 lei.

Hogy áll a leu?

Okt. 18-án 100 leierért adtak

Nálunk:

2.62 svájci frankot.

7.69 francia frankot.

8.600 külföldi magyar koronát.

12.000 tényleges magyar koronát.

14.000 belöldi magyar koronát.

32.000 osztrák koronát.

Zürichben 2.61 frankot

Parisban 7.75 frankot

Budapestben 9500—10800 kor.)

Bécsben 33.000 osztrák koronát

Berlinben 3700.000.000 márkát

Prágában 15.60 szokolt

Newyorkban 47—centet

Indokolatlan laptámadások.

(Rosszakaratu vádak a temesvári vasuti rendőrség ellen.)

(Saját tudósítónktól.) Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a temesvári józsefvárosi pályaudvaron egy nagyobb bünszövetkezetet fogott el a pályaudvari rendőrség. A bünszövetkezet Zsizsik Mihály főköcsirendező vezetésével már évek óta fosztogatja a temesvári józsefvárosi pályaudvaron lévő vagonokat és a legutolsó alkalommal bórlopás közben tettenérték a fosztogatókat. Az ügyről a Közönlöny számolt be eisz izben és most egyik-másik temesvári lap olyan színben tünteti fel a fosztogatóbanda elfogatását, mintha ártatlan embereket értek volna tetten, akik a vasuti rendőrség iltelgei alatt voltak kénytelenek magukra vállalni a bünt.

Ismét utánaajártunk az ügynek és megállapítottuk, hogy Zsizsik Mihály fosztogatóbandájának két tagját egy vasuti éjjeli őr lopás közben fogta el. A banda többi tagjait Anghelescu rendőnkommiszárus, a pályaudvari rendőrség parancsnoka és Moga Demeter detektív hamarosan kézrekesítették és valamennyien Ostioa állomásfőnök jelenlétében tették meg beismerő vallomásukat. Egyes lapok szenzációhajászás kedvéért élesen kidomborították Zsizsik Mihálynak a vizsgálóbíró előtti védekezését, ahol tagadta a bünt és a rendőri erőszakkal indokolta korábbi beismerését. Kötelességünknek tartjuk, hogy a rosszindulatu információk alapján indított céltalatos támadásokkal szemben védelmére keljünk egy közhivatalnak, amely ellen eddig sohasem merült fel panasz, mint ahogy a gyárvárosi leleplezéseinkkel bebizonyítottuk szilárd állásunkat az ügy mellett.

A zsebmetsző szerencséje.

(Bizonyíték hiányában szabadon bocsátottak egy régóta körözött zsebmetszőt)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi államrendőrség ma távirati értesítést kapott a nagyváradi rendőrségtől, hogy **András Ferenc** cipész segédet a letartóztatott zsebtolvajt, a vizsgálat befejezése után azonnal küldjék át Nagyváradra. Mint ismeretes, a rendőrség **András Ferencet** tetten érte az aradi pályaudvaron, ahol egy uriember zsebéből lopta ki a pénztárcát. A letartóztatott zsebmetszőt a nyomozás befejezése után az ügyészségre kísérték, ahol a vizsgálóbíró azaz az indokolással, hogy **András Ferencnek** Nagyváradon bejelentett lakása van és mert károsult nem jelentkezett, szabadlábra helyezte. A rendőrség ma akarja visszakérni az ügyészségtől a Nagyváradról körözött zsebtolvajt, de meglepődve értesült, hogy az ismét szabad.

A későbbi nyomozás kiderítette **András Ferencről**, hogy egy **Balogh István** nevű társával állandóan utazott Erdély nagyobb városaiiban, ahol az aradihoz hasonló módon követte el tetteit. **András Ferencnek** ez előtt nyolc-tíz évvel volt rendes foglalkozása, azóta társával együtt állandóan lopásból és zsebmetszésből él. A rendőrség ismét megindította a nyomozást **András Ferenc** és társának kézrekerítésére.

Tűzriadalom a budapesti Király-Színházban.

(Rátkay selyeminge.)

Budapestről jelentik: A Király Színház hétfő esti jubilearis előadását kellemetlen incidens zavarta meg. Az **Eisler Fanny**-nak volt a huszonötödik előadása szorongásig megtelt nézőtér előtt. A második felvonás közepétől az első sorokban kellemetlen égési szag terjedt, melyre eleinte ügyet sem vetett senki. De később állandóan többen és többen érezték, nőtt az égési szag. A második felvonás fi-naléjánál, amelynél ott vannak a színpadon az összes főszereplők és az egész kórus, egyszerre csak felpattant egy fiatalember és teli hangon elküldte magát:

— Itt ég valami!

És már indult is a kijárat felé. Természetesen erre az egész közönség figyelme a megriadt fiatalember felé fordult, akinek példáját sokan követték, mert az égési szag mind erősebbé vált. A színpadon most már a főszereplők és a kórus, ahelyett, hogy tovább énekeltek volna, megdöbbenve néztek le a földszintre, ahol most már majdnem mindenki lázasan ideges lett, annál is inkább, mert a kisajtó felől, amely a zenekarból a színpadra vezet, a felcsigázott fantázia fénytörései finom, kék füstöt vélt felfedezni.

Igen mozgalmas percek következtek. A rend már-már felborulással fenyegetett, amikor egyik néző teljes torokkal elküldte magát:

— Tessék ülni maradni, nincs semmi baj!

Iz batott. A menekülő közön-

ség megállt. Közben véget ért a k-nál is, a függőnyt leeresztették és nyomban megjelent a függöny előtt **Rátkay Márton** halálsápadtan:

— Biztosíthatom önöket, — mondotta — nincs semmi baj, tessék elhinni, — folytatta erőltetett mosollyal — ha volna valami veszedelem, én sem állnék itt olyan nyugodtan.

A dolog ezzel talán el is lett volna intézve, ha a nézőteret, amelyet egyre jobban áthatott az égési szag, el nem sötétítik. A közönség erre ismét a kijárat felé fordult, mire végre felgyújtották a nézőtér csillárjait és most Tihanyi rendező jelent meg a függöny előtt:

Nagy sikkasztás egy temesvári cégnél.

— Egy öngyilkossági kísérlet háttéré. — Sikkasztott a Kremeneczký cég osztályvezetője. —

(Saját tudósítónktól.) Szombat délután a temesvár-józsefvárosi Bega jobbsor járókelői különös látvány-nak voltak szemtanúi. Az 5. számú házban egy fiatal nő szaladt ki és egynem a Begának rohant, a Török-utca a Nap-utcával összekötő hidnál beugrott a vízbe. A járókelőknek sikerült kimenteni az életunt nőt, akit a mentők a kórházba szállítottak. A rendőri körözés megállapította kiletét. Petrovics Angela craiovai illetőségű husz éves hivatalnoknő. Az életunt fölgyógyult és másnap visszautazott Craiovába.

Az öngyilkosság mögött rendkívül érdekes bűnügyet sikerült kinyomozni. Az öngyilkosság csak egy kisebb epizódja volt annak a történetnek, amely egy mulatóban kezdődött és amelynek egyik szereplője a Bega vízébe, a másik pedig a fő-révényszék fogházába került. Petrovici Angela Craiovából került Timisoarára. Egy mulatóhelyen megismer-

A sóbánya tilka.

(Az ötven esztendő s rejtélyes hullá.)

A csehszlovákiai Máramaros megye Sulihtag községét már hűfek óta két bányamunkás eltűnése tartja izgalomban. **Tibor Juon** és **Gera** izgalomban sóbányászok voltak az eltűntek, akiknek utolsó útjuk a bányába vitt és azóta senki sem látta őket. A felvonókészüléknél a felszállók nagy tömegében ott látták a két bányászt. Közvetlen a felszállás után azonban a távozó munkások szemé elől eltűntek és azóta nyomuk veszett.

A két munkás miután a román határ közel volt, apróbb csempészéssel is foglalkozott. Egy ilyen üzletnél összekülönböztek és a bányászok állítása szerint az eltűnésük előtt való napon **Tibor** azt a kijelentést tette, hogy „nem sok sőt fog **Gera** már kivájni.” Ez bányász értelmezés szerint a közel halált jelenti.

Mikor az eltűntek után a csend őrség erőves nyomozást indított, a két barát civalkodásáról szülő mendemondákhoz egy újabb hír fűződött, amely most már bizonyossá tette, hogy a két bányász a közönséges gyűlölködésnek esett áldozatul. Ugyanis **Tibor Juon** szerelmes volt egy falubeli módos parasztnemvecskébe. Ugy volt, hogy rövidesen egybe is fognak kelni. A két barát közös üzletel-

— Tessék nyugodtan ittmaradni, — mondotta. — Mindössze az történt, hogy egy kábát megperzselődött a fűtőtesten, ettől lett az égési szag.

A közönség javarésze megnyugodott, de sokan elmentek a színházból. Csakhamar azután kiderült, hogy mi történt. **Rátkay**nak van a második felvonásban egy igen farszító tánca, melynek befejeztével csuromvizesen rohan öltözébe inget váltani. Nedves ingét, mint rendesen, rátette a kályhára, mely hétfőn először volt befüttve. És a könnyű selyeming elkezdett pörkölődni. Az égési szag az öltözőből a színpadon át a nézőtérre terjedt. Ez okozta az ijedelmet.

kedett **Jeszencsek Ernővel**, a **Kremeneczký János** cég ártóosztályának 25 éves vezetőjével és megszerette a leányt és magához vette. **Jeszencsek** nagylábon élt és állandóan úgy költekezett, mintha százezrei lettek volna. Most kiderült, hogy lopott pénzzel költekezett, cégének pénztárából százhatvan ezer leit sikkasztott, a miért **Kremeneczkýk** feljelentést tettek ellene és a bűnös hivatalnokot ma letartóztatták.

A rendőrségi vallatás során **Jeszencsek** teljes beismerést tett és sikkasztáson kívül több kisebb csalást is bevallott. Az Agrárbank által kiállított hamis levéllel, amelyben a bank 25.000 leies betétjét igazolta, 25 ezer leit csalt ki és a **Baron** céget is megkárosította 20 ezer leiel. **Petrovici Angela** rengeteg pénzébe került és a leány öngyilkossági kísérlete is abból keletkezett, hogy a fiatal ember nem tudott neki pénzt adni. A bűnös hivatalnokot átkisérték az ügyészség fogházába.

hez a szerelmes menyasszony adta a szükséges tőkét. A csendőrök a faluban a legszorgosabb kutatás dacára sem akadtak az eltűnt bányászok nyomára, mire leszálltak a sóbányába és kétnapos kutatás után egy ösrégi, elhagyott tárnában talajvizet akadtak. A mély bányapatak vizében csákyákkal kutattak. A csákyia megakadt valamiben. Mikor partravonták, megdöbbenve ismerték fel benne egy bányász holttestét. A sűrű sóoldatban a tetem tökéletes sószórrá változott. A sókristályok az arcot is teljesen bevonták. A holttest melléből egy vadászkesz nyelc állott ki.

A csendőrökkel dolgozó bányászok azonnal ráismertek a holttestben **Tibor Juonra**. A csendőrség azonban kétségtelenül megakart győződni a személyazonosság felől és ezért megtisztították a tetemet a vastag sörétegtől. A mumiaszerű arc. általános csodálkozásra, nem hasonlított az eltűnt **Tiborra**. De még a ruhája sem. A mellén lógó bányászlámpáslioz hasonló pedig a bányászok közül még a legöregebbek sem látták. Az orvosi szakvélemény és a bányászszakértők szerint a hullá 1870 körül került a bányapatak vizébe. Akkor gyilkolhatták meg a bányászt, akinek testét és ruházatát a felszállás óta rárakódott söréteg csodálatosan konzerválta. A hullán talált bányászöltöny és lámpás igazolják

ezeket a hihetetlennek látszó adatokat.

A csendőrség további nyomozása aztán kiderítette, hogy a két bányász a legújabb egyetértésben szökött át a szegény kétségbeesett menyasszony pénzével Romániába, ahol teljesen nyomuk veszett.

HIREK.

Pteancu Temesváron.

(A temesvári katolikus iskolák tanelve sem lehet magyar.)

(Saját tudósítónktól.) **Dr. Pteancu Sándor**, közoktatásügyi vezérfelügyelő, akinek aradi és bánási utjáról már megemlékeztünk, Timisoarán is szigorú intézkedéseket hagyott hátra a magyar nyelvű oktatás ellen. A közoktatásügyi vezérfelügyelő a többi iskolák között meglátogatta Timisoarán a piaristagimnáziumot és a józsefvárosi zárda és leányliceumot is. Tapasztalatai alapján a két intézet igazgatójával közölte, hogy az első osztályokban csakis románul szabad tanítani, tekintet nélkül arra, hogy milyen választ kaptak a rendelkezés ellen tett beadványra. Holnapról kezdve úgy a piarista gimnáziumban, mint a józsefvárosi zárdaiban és leányliceumban minden tantárgyra román nyelven tanítják az első osztályos gyermekeket, kivéve a magyar nyelvet és hittant.

— A királyi pár utazása. **Bucurestiből** jelentik: A királyi pár tegnap este nyolc órakor **Misu udvari miniszter** és két adjutáns kíséretében a szerb trónörökös keresztelőjére **Belgrádba** utazott. A felséges pár elutazásánál **Bratianu Jonel**, **Bratianu Vintila**, **Duca**, **Marsescu**, **Intulet** miniszterek, **Tancred Constantin** CFR. vezérigazgató és **Voinescu Romolusz** szigurancaigazgató jelent meg az állomáson. A királyi pár Orsováig vasuton utazik, a további utat pedig a **Stefan Cel Mare** nevű udvari jachton teszi meg.

— Birói eskütétel. **Rádu Pascu** Aradra helyezett törvénytörési bíró a törvénytörési teljes ülése előtt ma letette a hivatali esküt.

— A német főkonzul Timisoarán. Ma este **Timisoarára** érkezett **dr. Freytag** **hucuroarai német konzul** **dr. Haas** **timisoarai német konzul** társaságában több ipartelep meg-látogatott.

— Vádirat **Pop C. István** kárára történt gyújtogatás ügyében. Ma kézbesítették az aradi vizsgálóbíró-ságon **Iván Károlynak** az ügyészség vádiratát. **Iván** ellen gyújtogatás miatt emelt vádat az aradi ügyészség, mert az a gyanu merült fel, hogy az ez év őszén **Pop C. István** földbirtokán történt szénakazlaggyújtogatásokat **Iván** követte el. A gyanúsított, aki az ügy miatt vizsgálati fogságban van, a vádirat ellen kifogással áll.

— Temetés. Nagy részvét mellett temették el tegnap Aradon **Zima Arthurné** szül. **Feszler Ilonka** fanitónőt. Az aradi tanítószeg osztálytan szeretele nyilvánult meg temetésén, amikor teljes számban megjelentek a korán elhunyt kártársnőik végki-szességénél. Az állami iskola gondnoksága részéről **Popoviciu Deme-ter** igazgató, a román énekkar képviselőjében pedig **Givulescu Traian** igazgató és **Gules Vicentie** áll. tanító, jelentek meg.

— Szepláció **Kerpel** könyvkiadatal

Halálozás. Özv. Mendelovits Márionné szül. Braun Rezsia f. hó 17-én d. u. 5 és fél órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Az elhunyt fián, Mendelovits Jenőn és fivéréen, Braun Gusztáv képerkedőn kívül kiterjedt rokonság gyászolja. A megboldogultat f. hó 19-én d. u. 2 órakor fogják örök nyugalomra helyezni a Str. Eminescu 6. (Deák Ferenc-utca 40a. gyászszobából).

Elkészült aradi utlevek. Az aradi államrendőrség utlevesztályán a következők vehetik át utleveleket: Kürt József, özv. Dobra Pálné, Ungár Sándor, Róna Dezső, R. Horváth Mici, dr. Rechnitzer Lipót, Szántó Sándor, Kassaner Józsefné, Strasser Adél, Keresztes József, Friedmann József, Pless Alfréd, Farkas Károlyné, Stithoff Al-ber, Rubinstein Mór, Nagy Paula, Erdélyi Aranka, Gonda Ernő, Gresz-ner Józsefné, Ball Oergely és Szabó József.

Temetés repülőgépen. Londonból táviratozzák: Ma Londonban ment végbe az az érdekes és a maga nemében eddig páratlan temetés, amelyet Manerol lezuhant repülő-
gép holttestének örök nyugalomra való helyezése alkalmával rendeztek. Az elhunytat egy koporsóban repülőgépre helyezték, amelyet fekete dra-
périával vontak be és fekete lobogó-
val láttak el. A halottat vivő repülő-
gép után egymásután egy sorban
husz repülőgép repült, amelyek szín-
lén fekete drapériával voltak be-
vonva.

**Botrány az aradi törvényszé-
ken.** Tügermannsonop keréskedő
kárára tavasszal 150 ezer lei értékű
betörést követtek el. A csendőrségi
nyomozás során megállapítást nyert,
hogy a betörést két ottani cigány-
leány, Rostás Mária és Lakatos Má-
ria követték el. A betörőnőket letar-
toztatták, azonban azok tagadták
tevényt és azt hozták fel védelmiül,
hogy a náluk talált lopott holmikat
három cigánylegénytől kapták átán-
dékba, akikkel elfogatásuk előtti éje-
len együtt mulattak. A büntető-
törvényszék ma tárgyalta a cigány-
leányok ügyét, akiknek védekezését
nem fogadta el és mindkettőjüket
négy-négy évi börtönbüntetésre ítél-
te. Az ítélet kihirdetése után Rostás
Mária és Lakatos Mária rettenete-
sen sivalkodni kezdtek, a földre ve-
zették magukat, hajukat tépték és
olyan botrányt okoztak, hogy karha-
talommal kellett őket visszavezetni
az ügyvédség fogházába.

Tolvaj tanuló. Timisoarán, a
Józsefvárosi fiú iskolában az utóbbi
időben titkosított lopások történtek.
A tolvajok felfeszítették a tanárok
asztalait és onnan pénzt és egyéb
értékű tárgyakat vittek el. A polgári ta-
nkola igazgatója felfeljelentést tett a
kerületi rendőrségen és Alexi Antal
rendőrkommisszárus csakhamar meg-
állapította, hogy a lopásokat két jó-
családból való urigvermek követték
el. A gyermekek szülői megtérítették
a károkat.

Tollat lopott. Az aradi tör-
vényszék vizsgálóbírája ma Orosz
Lajost, aki három kiló foszfott tollat
lopott és azt 300 leiért eladta vizsgá-
lati fogságba helyezte.

Öngyilkosság. Megemlékez-
tünk arról, hogy a napokban a
temesvári — szentandrási országot
mentén egy ismeretlen földműves
hulláját találták egy fára felakasztva.
A csendőrség nyomozása megállá-
pította, hogy az illető Nedeci Mihos
kisbecskerekéi földműves és halála-
nak oka öngyilkosság volt.

Egy lakáscsere orvosi bizonyítványal.

(Az aradi bíróság elvi jelentőségű döntése.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes
elvi jelentőségű döntést hozott ma
egy bonyolult lakáscsere ügyben
az aradi törvényszék polgári fe-
lebbviteli tanácsa. Kocsef Mihály
aradi háztulajdonos lakást akart
csereelni Tasch Miklós lakójával,
aki azonban nem akart beleegyez-
ni a lakáscserebe. A háztulajdonos
törvénybiztosította jogát gyako-
rolni akarván a járásbíróhoz
fordult és kérte a lakáscsere köte-
lező kimondását. A járásbíró
helyt is adott a kérelemnek és kö-
telezővé tette a lakóra nézve a la-
káscsereit. Tasch Miklós lakó a
járásbíró dőntését megfelleb-
bezte az aradi törvényszék polgá-
ri tanácsához, amely dr. Barbura
Sever táblabíró elnöke alatt ma
tárgyalta az ügyet.

Az első fórumnál pervesztett
lakó most már jobban felkészült a
törvényszéki tárgyalásra. Néhány
nappal ezelőtt elment dr. Munk
Béla aradi orvoshoz, akit felkért,
hogy vizsgálja meg háztulajdono-
sa lakását, amelynek használható-
ságáról adjon orvosi igazolványt.
Dr. Munk meg is vizsgálta a la-

**Betörés egy fényképszé-
l.** Kühnel Mihály Timisoara, Bonnáz-
utca 12. számú házában levő fényké-
pészeti műtermébe ismeretlen tette-
sek betörték és több ezer lei értéket
elclopak. A Józsefvárosban egyre
gyakrabban fordulnak elő betörések
és lakásfosztogatások. A rendőrség
erélyes kézzel fogott hozzá a nyo-
mozáshoz, hogy a napról-napra meg-
ismétlődő bűneseteknek elejét vegye.
— **Öt foglalkozással bíró egyé-
nek könnyen elkerülnek a sok ülés kel-
lemetlen következményeit, ha időn-
ként egy-néhány napon át a Koprolt,
az ideális, közli csokoládé hashajtót
szedik.**

**Ujabb párisi és bécsi kalapok
érkeztek a „Margaréta” kalapszalón-
ba Arad. Átalakításokat legolcsóbban
vállalunk.**

Tánciskola. Uencsnyé tánc-
tanárnő tánciskoláját kezdő táncosok
részére 23-án, haladók részére 21-én
este 8 órakor kezd meg a Fehér
Keresztben. Beiratkozások még esz-
közölhetők Arad, Str. George Io-
nescu (Gróf Károlyi-u.) 7. sz. alatt.

Eat kiló higanyt loptak el a budapesti egvetemről.

(A kár: harmincötmillió korona.)
Budapestről jelentik: Dr. Ru-
bár István egvetem tanár, a Páz-
mány Péter Tudományos Egye-
tem I. számú fizikai intézetének ve-
zetője följelentést tett a kökapl-
tányságon, hogy intézetében ré-
gebb idő óta egymásután tűnnek
el értékesebb laboratóriumi műsze-
rek.

Az utóbbi napokban eltűnt hat
kilogramm higany és egy hét mil-
liméter hosszú platina rud. Ami-
kor erre az intézet vezetője rájött,
azonnal átvizsgálták a leltárt és
kijött, hogy ezenkívül több millió
korona értékű gépkatrészek és
laboratóriumi eszközök hiányoz-
nak és a könyvtárból mintegy hat
van darab, igen nagyértékű tudó-
mányos könyv tűnt el.

A kárt még mai értékében nem
állapították meg, de hozzávetőle-
sen is harmincöt millióra rug. A
lopásokat csak a szolgaszemélyzet
követhette el. A rendőrség meg-
állította a nyomozást

kást és orvositag igazolta, hogy
Kocsef Mihály lakása egészség-
ügyi szempontokból kifogás alá
esik, vagyis lakhatatlan.

Midőn Kocsef háztulajdonos
tudomást szerzett az orvosi meg-
állapításról, felkereste háziorvo-
sát dr. Leitner Ernőt, akit felkért,
hogy vizsgálja meg ő is a lakását,
mert lakója azzal akar a lakás-
csere alól kibujni, hogy jelenlegi
lakása használhatatlan. Dr. Leit-
ner Ernő szintén megvizsgálta a
lakást és olyan tartalmu orvosi
igazolványt állított ki a háztulaj-
donosnak, hogy lakása egészség-
ügyi szempontból kifogás alá nem
esik, vagyis lakható. A törvény-
széknek a két peres fél a mai tár-
gyaláson bemutatta a két külön-
böző tartalmu orvosi igazolványt.
A bíróság ezek után nem tudott
jogerős ítéletet hozni és olyan elvi
jelentőségű döntést hozott, hogy
ezentúl nem veszi figyelembe az
orvosi igazolványokat, hanem min-
den lakáscsere ügyben, így a Ko-
csef-Tasch ügyben is — helyszí-
ni szemlét rendel el és ennek alap-
ján hozza meg jogerős ítéletét.

Közgazdaság.

Az utánpótlási ár.

(Milyen hasznot szabad a kereskedő-
nek felszámítani? — A budapesti
Kuria érdekes döntvénye.)

Budapestről táviratozzák: A ma-
gyar kereskedővilágot is erősen iz-
gatja a probléma, hogy milyen hasz-
not szabad a kereskedőnek felszámí-
tani: a beszerzési árhoz a törvény
által megszabott százalékot vagy pe-
dig az utánpótlási árat? Egy konkrét
esetből kifolyólag most érdekes dönt-
vényt provokált a budapesti Kuria,
amely ítéletében kimondotta, hogy
„a kereskedő rendszerint, vagyis ha
a forgó gazdasági élet következ-
ményeiből, ugyisintén az illető köz-
szükségleti cikk minőségéből, be-
szerzési lehetőségéből és szükséges-
ségéből eredő körülmények indo-
kolták teszik, az áruért büntetőjogi
következmények nélkül követelheti
az ár kiszámításával jogosítva azt az
árat, amelyen ő akkor az áruból az
eladás időpontjában újat vásárol-
hat, mert ellenesetben árukészletét
csak részben tudja pótolni.

Ezzel az Országos Központi Ár-
vizsgáló Bizottságnak ebben az alap-
vető fontosságú kérdésben már rég-
óta követett gyakorlata a legfelsőbb
bírószág részéről is megerősítést
nyert.

Szesznagyárusok igazolványa.
Mindazok az aradi nagyárusok, akik
szesz vagy bármilyen szesz ital
árusításával foglalkoznak, ezután
Aradon a szállításhoz szükséges
„Certificat de libera circulatie”-t
nem a városházán, hanem a pénz-
ügvigazgatóságon az I. emelet 7. sz.
alatt kaphatják.

**Mussolini az olasz jegybank
részvényével való spekuláció el-
len.** Rómából jelentik: Mussolini
olasz miniszterelnök az olasz jegy-
bank részvényeivel való spekulá-
ció ügyében elrendelte a vizsgálá-
tot. A jegybank részvényei az idei
osztalék csökkentésének hírére es-
tek.

Berlinből táviratozzák: Október
17—19-ig a a zaranyvámfelpénz
= A német aranyvámfelpénz.
1923 október 19.

107.999.999.900 százalék, mely
mellett a vámaranyvárka = 1080
millió papírmárkával.

**Mennyi idegen valutát lehet
kivinni.** A pénzügyminiszterium
elrendelte a vámhivataloknak,
hogy a külföldre utazóknak a kö-
vetkező összegű valuták kivételét
külön engedély nélkül engedjék
meg és pedig: 100 dollár, 25 an-
gol font, 40 török lira, 1000 sváj-
ci frank, 1000 francia frank, 1000
csehi korona, 1000 belga frank,
1000 dinár és 1000 drachma. A
felsorolt pénznemekből csak elő-
zetes engedéllyel lehet nagyobb
összeget kivinni. Német és lengyel
márkát, osztrák koronát és ma-
gyar koronát korlátlan mennyiség-
ben lehet kivinni.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (Október
18.) Francia frank 13, svájci frank
38.25, dollár 217, dinár 2.50, szo-
kol 6.20, lira 950, angol font 960,
magyar korona 0.0080, osztrák
korona 0.0032. — Kifizetések: Bu-
dapest külföldi 86, belföldi 140,
Bécs 320, Prága 6.80, Zürich 38.10
Milano 9.80, London 960, Páris
13, Newyork 217, Belgrád 2.55.

Temesvári valutaárak. (Októ-
ber 18.) Newyork 214, dollár 219,
London 968, angol font 980, Páris
12.90, francia frank 13, Zürich
38.20, svájci frank 38.80, Milano
9.76, lira 9.90, Belgrád külföldi
2.50, belföldi 2.42, dinár 2.39, Prá-
ga 6.35, szokol 6.25, Budapest kül-
földi 95, belföldi 140, magyar ko-
rona 135, Bécs 334, osztrák ko-
rona 325.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Ok-
tóber 18.) Kifizetések: Páris 12.78
London 963, Newyork 213.50, Mi-
lano 38.40, Bécs 0.003050, Prága
6.38, Budapest 0.01.10. — Valuták
Napoleon 800, márka 0.00030, léva
2, török lira 1.27, angol font 980,
francia frank 13, svájci frank 39,
lira 9.80, drachma 3.30, dinár 2.50
dollár 217.50, lengyel márka 0.003,
osztrák Korona 0.0031, ma-
gyar korona 0.0080, szokol 6.

Zürichi nyitás. (Október 18.)
Amsterdam 218.50, Newyork
557.25, London 2526.50, Páris
Milano 25.35, Prága 16.61.50, Bu-
dapest 0.03.07.50, Belgrád 6.61.50,
Bucuresti 2.61, Varsó 0.0005.50,
Bécs 0.0078.75.

Zürichi zárlat. (Október 18.)
Amsterdam 218.50, Newyork
557.25, London 2525.50, Páris
33.50, Milano 25.30, Prága 16.60,
Budapest 0.030750, Belgrád 6.61.50,
Bucuresti 2.61, Varsó 0.0005.50,
Bécs 0.0078.75.

**Budapesti Devizaközpont jegy-
zései.** (Október 18.) Napoleon
69000, Belgrád 228—242, Berlin
0.0003—0.00005, Bucuresti 94—
107, lei 95—108, London 88000—
92400, angol font 88500—92900,
Milano 880—935, lira 890—945,
Newyork 19300—20400, Páris
1180—1246, francia frank 1195—
1261, Prága 578—624, Varsó
0.0003—4.65, Bécs 0.002730—29.50
Zürich 3440—3660, svájci frank
2460—2680

Mozi.

* Aradi mozi hírek. Ilona az Apollóban. Felcsigázott érdeklődés előzi meg azt a páratlanul érdekes, színpompás, nagyszerű képet, amelyet ma mutat be az Apolló. Az érdeklődésnek nemcsak az az oka, hogy e kitűnő magyartárgyu film valóban művészi munka s meséjével, megjátaszásával, színszerűségével feledhetetlen élményt jelent, hanem az is, hogy ez a nagyszerű mozi történet már egyszer előadásra volt tűzve, de annak bemutatása hatósági intézkedés folytán elmaradt. Időközben megfelelő helyen sikerült a kép színrehozatalát gátló akadályokat elhárítani s így most kétszeres érdeklődés várja az Ilona pénteki premierjét. Az Ilona, amelynek főszerepét Putty Lya játssza, pénteken, szombaton és vasárnap látható az Apollóban. — A Becstelenek című nagyszerű erkölcsdráma kerül pénteken bemutatásra az Urániában. A komor, tragikus tónusu film, amely realiztikusan halmozza az élet árnyoldalait, megrázó hatással van a nézőkre. A szépséges Hallay Kamilla, Tanay Frigyes és Vendrey Ferenc játssza a főszerepeket s játékuikkal valóssággal csodálatba ejtik a publikumot. A pénteki premieműsor másik slágere egy pompás kétfelvonásos burleszkbohózat, Seft és Cocl, a csavargók címmel, amelyben a két komikus nagyszerű alakítást produkál.

Concert:

Dr. ROMUL MAGER

NYILTER.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

Miután Sima Miklós Arad Piata Gen. Bernat (Hal-tér) 1. szám alatt levő cipész üzletét átvenni szándékozom, felhívom az esetleges hitelezőket, hogy követeléseiket Kellner Vilmos urnál Bulev. Carol 18-46. szám alatt 3 napon belül jelentsek be, mert későbbi felszólamlásokat figyelembe nem veszek. 6012

Arad, 1923. október 18-án.
Duffek Károly.

Oszi-téli

raglánok

bőrkabát különlegességek

divatos öltönyök

angol és német gyártmányu szövetek

teljhalmozott raktár

csökkentése végett a

legolcsóbban

IOSIF MUZSAY

férfi, fiu és gyermekruha telepén,

ARAD, Városi színházzal szemben.

Megnyilt Jancovici György legolcsóbb nő- és férfidivat és rövidáru-üzlete,

Arad, Str. Eminescu 4. (Deák Ferenc-utca). 5979

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

HAZISZOLGÁT keresek, ki virágok kezeléséhez is ért. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5459

MODERN parkirozásokat vállal Pricla kertészet Arad IV., Str. Corneli Leucuta 52. 5837

KÖNYVELO estí könyvelést vállal. Ajánlatokat „Perfekt” jellegre Kelet hírlap-irodába Arad. 14039

FŐZNI tudó mindenest keresek. Arad, Bulev. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 10. I. ajtó 4. Jelentkezés 8-3 óráig. 14039

EGY főző mindenest és egy mindenest szobaleány kerestetik vidéki városba. Cim Kelet hírlapiroda Arad. 14040

NOVEMBER hó elsejével nyugdíjba lépő vasuti állomásfőnök megfelelő bizalmi állást keres. Vállal pénztárkezelést, levelezést, könyvelést, román-magyar fordítást, felügyeletet, beszél magyarul, románul, németül. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 6017

KIFUTÓ FIU, jó fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakás.

MODERN négy szobás lakás mellékhelyiségekkel a belváros közepében sürgősen kiadó előnyös feltételek mellett és két külön bejáratos szoba irodának. Comissio Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 5990

KERESEK két butorozott szobát esetleg konyhasználattal, vagy ellátással. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 6019

Vétel és eladás.

NŐI ÉS FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyegeket, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

SZÖRME kabátok, komplett háló és ebédlő berendezés, különböző butorok, utazó táskák, briliáns gyűrű, kézimunkák, ágyterítők, store, gardero szekrény, fehérnemű, tükör, kép, férfi, fiu és női télikabátok, disztárgyak, 3 m. fekete costum szövet, stb. eladó. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 10000

FEHÉR-Szekerés, Fizika és Miklós-Kaiblinger német nyelvkönyv V. rész gimnázium VII. osztály részére megvételre kerestetik. Strada Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és színes szőnyegeket egész gyűjteményeket a legnagyobb áron vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi fűveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13573

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédlők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13585

SIRKOSZORUK, alkalmi virágkötészet Pricla kertészetében Arad IV., Str. Corneli Leucuta 52. 5838

NAGY perzsa, 2 kis perzsa szőnyeg megbizásból olcsón eladó Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 5988

COMPLETT ebédlő, 2 rézkarmis, barok ebédlő diván, függönyök, szőnyegek, szörmék, megbizásból olcsón. Comissio Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. Ugyanott mindennemű szörmét veszünk. 5989

ZONGORA, rövid, palisander, elsőrangú bécsi gyártmány, eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5997

LEGOCSÓBB bérmaajándékok Oravez Antalnál kaphatók Arad, Str. Eminescu 12. (Deák Ferenc-utca.) 6007

HASZNÁLT, üres hordók kaphatók Färber Lajosnál Arad, „Fekete kutya.” 5953

HÁLÓ berendezés, fotelek, órák, szőnyegek, szekrények, vitrin eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5946

RÉGI zsinóly eladó Arad, Str. Soareului 9. (Zoltán-utca 5.) 6008

TELJESEN jókarban levő vendéglői berendezés, biliárd asztal eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 6011

KÉT ÁGYBA való fosztott toll eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 6015

ELADÓ perzsa szőnyegek, gyermekvívóeszköz és ágy, szalagarnitúrák, különféle butorok, hintaszék, olajfestmények, fehérnemű, stb. Strada Consistorului 20. (volt Batthyány-utca 19.) Megtekinthető kőznep 2-6-ig. 6016

KÜLÖNLEGES, izlésnek megfelelő, intázia betétes, mahagoni hálószoba eladó. Arad, Strada Cantacuzino (Határ-utca) 16-36. 6013

PINOM majolika mosdókészlet jutányosan eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. Arad. 13346

Ingyatlan.

MAGÁNHÁZ elfoglalható lakással eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5996

STRADA Episcopul Radu (Magyar-utca) 10. sarokház, modern üzlethelyiségekkel és lakással eladó. Strada Románului (Zrinyi-utca) 20 méter frontpince kiadó. Értekezni háztulajdonosnál lehet. 6010

KÉTJÁRATU gőzmalom fűrészteleppel, iparvasutal, épületekkel 500.000 leiert eladó. 150.000 leivel átvehető. Uranusiroda Arad, főpostával szemben. 13939

TEMESMEGYE legnagyobb mezővárosában emeletes szálloda tizenkét berendezett szobával, étterem, kávéház, tánc-terem, kerthelyiséggel évi 800.000 lei forgalommal 350.000 leiert eladó. Uranusiroda Arad, főpostával szemben. 13939

ELADÓ bér- és magánházak elfoglalható lakással olcsón vehetők Wallingeriroda utján Arad, (Földes-patikával szemben.) 13346

ALKALMI VÉTELEK. Arad-simándi várnál 11 hold prima szántó. — Szilágyságban uribirtok, erdővel. — Hunyadban kitermelhető erdők. — Bel- és külvárosban több magán- és bérházak lakással 100.000 leiert felül árban eladók. Bővebbet „Argus”-nál Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 13422

Üzletek.

JOFORGALMU fűszer üzlet korlátolt italméressel, két szobás lakással eladó. Cim Aradi Közlöny kiadójában. 5963

CURTICIY községben régebben nagyvándéglőnek használt helyiségek üzleti, esetleg vendéglői célokra kiadók. Bővebbet Hámory-gazdaság Arad, Strada Eminescu 3. 6014

HÁROM szobából álló modern irodahelyiség a város központjában november hó 1-én kiadó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 800

FŐPOSTÁVAL szemben pincéhelyiségek raktárnak, vagy műhelynek kiadó. Uranusiroda Arad, főpostával szemben. 13039

Különféle.

VILLÁNYSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarz műszerész Arad, Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

ELVESZETT szerdán reggel Fodor János névre szóló igazolvány. Megtalálót kérem címre juttassa el. 6009

Csobod János

vizsgázott fogtechnikus

Özv. Morgenstern Gyuláné fogászati műtermét Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-utca) 15., a főpostával szemben átvette. 4076

Olcsó butorbeszerzési forrás!

Az „Aradi Kisiparosok butor-és asztalosáru vállalata” Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 41. sz. a. ajánlja dusan felszerelt raktárát, ahol háló, ebédlő stb. butorok a leggyorsabbított a legdíszesebbig olcsó árban kaphatók.

Gara Miklós

urlepipészete és cipőfélék-részkesztő üzlete

Arad, Strada Corvia (Hunyadi-utca) 8. Vállalja minden e szakba vágó munkák készítését pontos kivitelben, a legújányosabb árré! 13345

Magyar-német levelezésben könyvelésben teljesen jártas

fiatal disponens,

ki a gabona szakmában már működött és önálló munkához szokva van, felvétetik.

Csakis elsőrangú erkő adját be személyesen ajánlataikat:

Montag Testvérek cégnél. Timisoara, Merbl-palota. 89

Szeged

legforgalmasabb utcáján fekvő elegánsan berendezett

cipő-üzlet raktárral és külön műhellyel eladó, vagy itteniért kicserélhető.

Cim Bánát hírlapirodában, Timisoara.

Butorok

a legjobb kivitelben állandóan raktáron és mérsékelt árak mellett kaphatók: 18779

VICTORIA-butorgyár, ARAD, Strada Ioan Calvin 42.

Lerakat: Neuman palota. (Strada Horia.)

Figyelem!

Str. Cogalniceanu (Mikos-utca) szép magánház kerttel, elfoglalható három szoba, fürdőszoba 350.000 Leiert még csak e héten eladó.

Bővebbet: Wallinger-irodában, Arad, (Földes-patikával szemben.) 13346

Ingyatlan árverés.

Arad, Str. Horia (Széchenyi-utca) 7. számú egyemeletes ház az aradi igazságügyi épület földszintű 44. számú helyiségében ma, f. hó 19-én d. u. 3 órakor bírósárvéren eladatik.

Dr. Somló Armin ügyvéd. 6018

Kifutó fiu

Jó fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Căile Ferate Unite Arad și Cenad Soc. Anonimă. — Arad și Cenad Egyesült Vasutak Részvénytársaság.

ACTIVA
VAGYON

Bilanț pe anul 1921. — Mérleg-számla 1921. évről

FAISVA
TEHER

Construcția căilor ferate — Vasutépítés Completare și investiții de căile ferate — Vasutkiegészítés és beruházások:		10525700	
a) revidate, recunoscute — felülvizsgálva, elismerve	9321893 06		
b) nerevidate — felül nem vizsgálva	222235 21	9543878 24	20062378 24
Completări și investiții la căile ferate din fondul de rezervă — Vasutkiegészítés és beruházások a tartalékalapból			348500
Casse — Pénztárak készlete			318910 52
Provizioni de materiale a exploatarei — Vasutüzleti anyagkészlet			836464 75
Efecte — Értékpapírok			826206
Debitori — Adósság			6411489 77
Valorile institutului de pensii — Nyugdíjintézetek alapjának értékei:	1623315 50		
a) Efecte — Értékpapírok	191872 77		
b) Imobiliile — Ingatlan			
c) Depuneri spre fructificare în casa de păstrare — Takarékpénztári betét	19522		
Efecte de cauziuni — Biztosíték értékpapírok:			1834110 27
a) cauziuni proprii — saját biztosítékek	167500		
b) cauziuni străine — idegen biztosít.	274384 26		441884 26
Efecte în depozit — Letétértékpapírok			27586 60
Valorile stipendiului repositului dr. A. Fábry — Néhai dr. Fábry Sándor-alap értékei			10000
Valorile fondului de rezervă a căilor ferate ungare pentru restituirea pagubelor — Magyar vasutak kárviselési tartalékalapjának értékei			847120 19
Averea particulară: stocul lemnului în păduri, întreprinderi industriale, căile ferate, accesoriile acestora imobile proviziuni de materiale — Magánvagyon: erdei faállomány, iparvállalatok, iparvasutak és ezek tartozékai, ingatlanok, ingók és anyagkészletek			8392708 49
			46382486 09

Capital actionar — Részvénytőke:			
a) acții fundamentale — Törzsrészvények		8464000	
b) acții de prioritate 6% neamortizate — 6%-os elsőbbségi részvények, törlesztetlen	5813100		
acții de prioritate 6% amortizate — 6%-os elsőbbségi részvények, törlesztett	782600	6596700	
c) 5% neamortizate — 5%-os II. sorozatu elsőbbségi részvény		2046000	17105700
Fond de rezervă creat pentru completarea și investirea căilor ferate — Vasutkiegészítésre és beruházásokra alkotott tartalékalap			397871 74
Reservă — Tartalékok:			
a) fond de rezervă al exploatarei — üzleti tartalékalap		990850 82	
b) fond de rezervă pentru dividenda acțiilor fundamentale — törzsrészvény-osztalék tartalékalap		539462 84	
c) fond de rezervă pentru scaderea preturilor materialelor rulante — lárművek értékcsökkenési tartalékalapja		1350000	
d) fond de rezervă pentru diferența cursurilor de efecte — értékpapírok árfolyamkülömbletének tartalékalap.		359824	
e) Reserve separate — Külön tartalékok		9139457 97	5298395 64
Creditori — Hitelezők			16549988 57
Fondul institutului de pensii — Nyugdíjintézet alapja			2792450 21
Cauziuni — Biztosítékek:			
a) proprii — saját	167500		441884 26
b) străine — idegen	274384 26		27586 60
Depozite — Letétek			10000
Stipendiul repositului dr. A. Fábry — Néhai dr. Fábry Sándor-alapítvány			10000
Fondul de rezervă al căilor ferate ungare pentru restituirea pagubelor — Magyar vasutak kárviselési tartalékalapja			847120 19
Creditori averei particulare — Magánvagyon hitelezők			27956 68
Adusul profitului din 1920. — Nyereség áthozatal 1920. évről		14756 60	
Profit curat din 1921. — 1921. évi tiszta nyereség		2868880 64	2868887 20
			45582486 09

*) Valoarea facturilor 39.935.134.02 coroane în aur, și 101.811.23 lei. Până la stabilirea definitivă a valorii nominale a acțiunilor noastre suma de coroane s'a socotit provizorie în proporția de 2:1. — A számlák értéke 39.935.134.02 aranykorona és 101.811.23 lei. Részvényeink névértékének végleges megállapításáig a korona összeg provizorikusan 2:1 arányban vétetett számításba.

Debit Tartozik **Contul profit și pierderi anul 1921. — Nyereség- és veszteség-számla 1921. évről** Credit Követel

Serviciul de administrație — Igazgatási szolgálat	2110265 69	
Serviciul de întreținere — Pályafenntartási szolgálat	3201497 52	
Serviciul de mișcare și de comerț — Forgalmi és kereskedelmi szolgálat	3464115 45	
Serviciul de tractiune și de atelier — Vontatást és műhelyi szolgálat	9254211 57	
Serviciul de economat — Anyagszortári szolgálat	171641 46	
Erogatiunile extratraficului de cale ferată și extraordinare — Tulajdonképp nem vasutüzemi és rendkívüli kiadások	2600068 59	10901790 28
Profitul anului 1921. — 1921. évi tiszta nyereség		2868880 64
		2270120 92

Venite de exploatare de cale ferată — Vasutüzemi bevételek	10662484 86	
Venitele averii private — Magánvagyon jövedelme	2407636 04	2270120 92
		2270120 92

Arad, la 31. Decembrie 1921.

Arad, 1921. évi December 31.

Căile Ferate Unite Arad și Cenad Soc. Anonimă. — Arad și Cenad Egyesült Vasutak Részvénytársaság.

565.

Gróf Zelenski, m. p.

Koromzay, m. p.

Contabilitate — A könyvelésért Martonosi, m. p.

Confrontând bilanțul prezent, cont de profit și pierderi cu strazza și registrelor l'am cenzurat și așlat în deplină ordine. — Jelen mérleg-, nyereség- és veszteség-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, megvizsgáltuk és azt teljesen rendben találtuk. Arad, 1923. évi augusztus 7.

Comitetul de supraveghere al Căilor Ferate Unite Arad și Cenad. — Arad és Cenad Egyesült Vasutak Részvénytársaság felügyelő-bizottsága.

Dániel Endre, m. p.

Heinrich Sándor, m. p. pres. — elnök.

Gróf Porcia Lajos, m. p.

RAPORTUL comisiei cenzorilor dela Căile Ferate Unite Arad și Cenad.

Az Arad és Cenad Egyesült Vasutak felügyelő-bizottságának JELENTÉSE

(la punctul 2. a ordinii de zi)

(a napirend 2. pontjában.)

ONORATĂ ADUNARE GENERALĂ!

TISZTELT KÖZGYÜLÉS!

Avem onoarea a aduce la cunoștința adunării generale, că la senzul letzi comerciale și a statutelor societății în decursul anului 1921. am cenzurat mai de multe ori manipulația societății și ne-am convins atât despre corectitatea legală și statutară a acesteia, despre ordinea valorilor de casă cât și despre punctualitatea contabilității.

Van szerencsénk a tisztelt Közgyűlésnek tudomására hozni, hogy a kereskedelmi törvény és a társulati alapszabályok értelmében a társulat ügykezelését a lefolyt 1921. évben több ízben megvizsgáltuk és úgy emek törvény- és alapszabály szerinti helyességéről, a pénztári értékek rendben létéről, valamint a könyvvezetés pontosságáról magunknak mindannyiszor megnyugtató tudomást szereztünk.

Am cenzurat cu deamănuntul bilanțul, contul profit și pierderi al anului 1921. prezentat nouă de direcțiune și declarăm, că toate sunt în consonanță cu cărțile de afaceri și cu conspectele de inventar înaintate nouă și corespund, în toată privința atât principiilor comerciale, cât și postulatelor legii.

Az igazgatóság által elért terjesztett 1921. évi mérleg-számlát és nyereség- és veszteség-számlát behatóan megvizsgáltuk és kijelentjük, hogy azok az üzleti könyvekkel és a nekünk előterjesztett leltári kimutatásokkal megegyeznek és úgy a kereskedelmi elveknek, mint a törvény követelményeinek minden tekintetben megfelelnek.

Pe baza celor suspuse avem onoarea a Ve propune să acceptati propunerea Direcțiunii în privința întrebunțării câștigului de 2.383.087 Lei 20 bani din anul 1921.

A fentebbiek alapjára van szerencsénk az igazgatóságnak az 1921. évi 2.383.087 Lei 20 bani szuma nyeresemény hovatfordítása tárgyában beterjesztett indítványát a tisztelt Közgyűlésnek elfogadásra ajánlani.

La fine rucăm on. Adunare Generală să bicevoiască a da absolutor subscu-natei comisii în privința exercitiului anului 1921.

Végre kérjük a tisztelt Közgyűlést, hogy az 1921. üzletévet illetőleg alkotott bizottság részére a felmunkvényt megadai sziveskedjék.

Arad, la 7. August 1923.

Arad, 1923. augusztus 7.

Comisia Cenzorilor dela Căile Ferate Unite Arad și Cenad.

Az Arad és Cenad Egyesült Vasutak Részvénytársaság felügyelő-bizottsága:

Dániel Endre, m. p.

Heinrich Sándor, m. p. pres. — elnök.

Gróf Porcia Lajos, m. p.